

บทที่ 3

หลักเกณฑ์การวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ในการพิจารณาให้สินเชื่อของแต่ละธุรกิจหรือแต่ละสถาบันย่อมมีหลักการและวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป แต่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกัน คือต้องการให้ผู้ขอสินเชื่อสามารถนำสินเชื่อนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงาน สามารถผ่อนชำระเงินกู้และส่งผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยและคืนเงินต้นได้ตามกำหนด โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานของธุรกิจนั้น อาจแยกการวิเคราะห์สินเชื่อออกเป็น 2 วิธี คือ

1. วิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ
2. วิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ

วิธีวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อยึดหลักเกณฑ์นโยบาย 6 C¹ ดังนี้คือ

1. คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (CHARACTOR) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลแต่ละคน ดังนั้นการนำเอาคุณสมบัติมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาวิเคราะห์สินเชื่อเชิงคุณภาพและสรุปคุณสมบัติของบุคคลว่าเป็นอย่างไรจึงทำได้ยาก แต่ก็สามารถทำได้โดยดูจากบุคลิกลักษณะซึ่งแม้จะมีการปรุงแต่งเพื่อหลอกลวงกันได้ แต่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องใช้วิจารณญาณอย่างละเอียดเพื่อที่จะช่วยให้แน่ใจได้ว่าผู้ขอสินเชื่อแต่ละคนมีคุณสมบัติในด้านความซื่อสัตย์ มีความเต็มใจ และพยายามที่จะชำระหนี้สินอย่างแน่นอน

ส่วนประกอบในการวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อที่เป็นบุคคล มีดังนี้คือ

- 1.1 ความรับผิดชอบ
- 1.2 ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและการทำงาน
- 1.3 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.4 ความตรงต่อเวลา
- 1.5 ความสัมพันธ์ที่สมอบปลาย

สำหรับการวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อที่เป็นนิติบุคคล จะพิจารณาคูสมันต์

¹ ดารณี นุกขวิบูลย์, การจัดการสินเชื่อ (กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 93.

ของกลุ่มผู้บริหารธุรกิจและสภาวะของธุรกิจ ดังนี้คือ

- 1.1 อุนินสัยของฝ่ายบริหาร
- 1.2 ประวัติการชำระหนี้ของธุรกิจ
- 1.3 นโยบายการชำระหนี้เพื่อรับส่วนลด
- 1.4 วิธีการชำระหนี้
- 1.5 ประวัติการล้มละลาย (ถ้ามี)

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคุณสมบัติของผู้บริหารธุรกิจขนาดใหญ่อาจแตกต่างจากคุณสมบัติของผู้บริหารธุรกิจขนาดย่อมได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานของธุรกิจขนาดใหญ่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีแบบแผน ดังนั้นจึงควรจะพิจารณานโยบายในด้านการจัดการ การเก็บรวบรวมรายการบัญชีต่าง ๆ ลักษณะของงานประจำ และนโยบายทางด้านการแข่งขันกับธุรกิจอื่น เช่น การให้ส่วนลด ที่สำคัญคือประวัติการชำระหนี้เก่าที่ผ่านมา เพราะเป็นหลักฐานซึ่งจะใช้พิจารณาประกอบคุณลักษณะอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. ความสามารถในการชำระหนี้ (CAPACITY) หมายถึง ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้เมื่อครบกำหนด ซึ่งมีส่วนประกอบของการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้คือ

- 2.1 ความสามารถในการหารายได้
- 2.2 หนี้สินที่มีอยู่
- 2.3 แบบแผนการใช้จ่าย
- 2.4 รายได้ประจำต้องมากพอที่จะชำระหนี้

ถึงแม้ว่ารายได้จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลธรรมดา หรือธุรกิจ แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งผู้ประเมินสินเชื่อจะต้องนำมาพิจารณาประกอบโดยพิจารณาได้จากคุณสมบัติส่วนตัวและความสามารถในการดำเนินธุรกิจ หรือการหารายได้ของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้จัดการ เช่น สุขภาพ การศึกษาและความชำนาญในสาขาอาชีพ อายุ - บุคลิกภาพ เสถียรภาพ การว่าจ้างคนงาน ความประหยัด และความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เป็นต้น

3. เงินทุน (CAPITAL) ความสามารถในการชำระหนี้สินของผู้ขอสินเชื่อสามารถตอบปัญหาของผู้ขอสินเชื่อว่าจะสามารถชำระหนี้สินได้หรือไม่ แต่ในเรื่องเงินทุนจะให้คำตอบเพิ่มเติมได้ว่า ผู้ขอสินเชื่อจะสามารถชำระหนี้ได้ภายในจำนวนเงินเท่าใด ดังนั้นเงินทุนแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อ และยังเป็นเครื่องชี้ว่าธุรกิจจะสามารถชำระหนี้สินโดยใช้เงินทุนนี้ได้ ถึงแม้ว่าจะเกิดความผิดพลาดล้มเหลวทางด้านคุณสมบัติหรือความสามารถในการชำระหนี้ในเวลาต่อมาก็ตาม ส่วนประกอบในการวิเคราะห์เงินทุนของธุรกิจ อาจพิจารณาจากงบการเงิน ดังนี้คือ

- 3.1 สินทรัพย์
- 3.2 หนี้สิน
- 3.3 ส่วนของผู้ถือหุ้น

ข้อพึงสังเกตในการวิเคราะห์คือควรใช้ราคาตลาดของสินทรัพย์มากกว่าราคาตามบัญชี และควรใช้วิธีการตีราคาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง

สำหรับเงินกู้ส่วนบุคคล จะพิจารณาจากรายได้ของบุคคลนั้นมากกว่าเงินทุนของผู้ขอสินเชื่อ แต่สำหรับการกู้ยืมเงินจำนวนมาก เงินทุนจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ และในบางกรณีอาจต้องมีการค้ำประกันด้วยหลักทรัพย์

4. หลักประกัน (COLLATERAL) สินทรัพย์ซึ่งนำมาค้ำประกันการขอสินเชื่อมักจะ เป็นสินทรัพย์ถาวร ธนาคารพาณิชย์บางแห่งให้กู้ยืมเงินโดยมีการตรวจสอบหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันอย่างละเอียดถี่ถ้วน และให้วงเงินกู้ต่ำกว่ามูลค่าของหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกัน ทั้งนี้เพื่อลดภาระความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ

5. สภาพทางเศรษฐกิจ (CONDITION) สภาพการณ์ภายนอกซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมทั้งของผู้ให้และผู้ขอสินเชื่อ อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อได้ สภาพการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจทั้งระยะสั้นและระยะยาวควรนำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงผลกระทบที่จะมีต่อสภาพแวดล้อม และจะต้องสามารถคาดคะเนแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้ด้วย สถานการณ์ทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกับสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น การออกกฎหมาย หรือการแก้ไขกฎข้อบังคับในการบริหารงาน สถานการณ์การแข่งขัน

ในระหว่างการค้าประเภทเดียวกัน อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความเสี่ยงในสินเชื่อได้ นอกจากนี้สภาพการณ์ในตลาดเงินตราก็เป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมด้วย เช่น ปริมาณเงินหมุนเวียนในตลาด อัตราดอกเบี้ย และอุปสงค์ในสินเชื่อ

6. ประเทศที่ติดต่อด้วย (COUNTRY) ปัจจัยการค้าระหว่างประเทศที่มีความสำคัญมากขึ้น ตั้งแต่การให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อที่ดำเนินการค้าติดต่อกับต่างประเทศ ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะต้องวิเคราะห์ถึงภาวะการเมือง เศรษฐกิจและสังคมการค้าของประเทศที่ผู้ขอสินเชื่อติดต่อด้วย เพราะแนวความคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องที่เงินของแต่ละสังคมจะแตกต่างกัน นอกจากนี้เอกสารการค้า ระยะทาง ระยะเวลาในการใช้ติดต่อ การประกันภัยและระเบียบศุลกากร ก็เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิเคราะห์ เพราะอาจมีผลกระทบต่อผู้ขอสินเชื่อซึ่งก็จะมีผลกระทบถึงผู้ให้สินเชื่อในที่สุด

วิธีวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลัก ตั้งแต่แนวทางในการวิเคราะห์จะอาศัยวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ของการวิเคราะห์งบการเงิน ในที่นี้จะเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ในส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์สินเชื่อเท่านั้น

ที่มาของข้อมูลสินเชื่อเชิงปริมาณที่สำคัญมากแหล่งหนึ่ง คือ งบการเงินของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินที่ได้จากการบันทึกทางการบัญชี ผู้วิเคราะห์สินเชื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้และรายจ่ายของผู้ขอสินเชื่อ ข้อมูลเหล่านี้ถ้าถูกต้องและสามารถเชื่อถือได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพิจารณาฐานะการเงินของกิจการ อย่างไรก็ตามประเภทของการค้า หรือการค้าในธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อการจัดการทางการเงินและรูปแบบของงบการเงินด้วย

1. พื้นฐานในการวิเคราะห์งบการเงินที่ดี มีดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์งบการเงินและรายละเอียดที่ลูกค้าเสนอ
- 1.2 งบการเงินที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ควรเป็นงบที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรอง และได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับงบการเงินไว้เรียบร้อยแล้ว

1.3 พิจารณาความแตกต่างระหว่างบัญชีที่ผู้สอบบัญชีตรวจแล้วกับที่ผู้สอบบัญชียังไม่ได้ตรวจว่ามีข้อควรสังเกตมากน้อยเพียงใดและในแง่ใดบ้าง

1.4 ในกรณีที่ลูกค้าไม่มีงบการเงินให้วิเคราะห์ ก็ควรจัดทำขึ้นเองโดยอาศัยการหาข้อมูลที่ได้จากภาพปะกับลูกค้า เช่น ยอดกำไร ยอดขาย ยอดลูกหนี้ และยอดสินค้าคงเหลือ แล้วมาประมาณการจัดทำงบการเงินขึ้นเอง

1.5 หาโอกาสสนทนากับลูกค้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงของลูกค้าและตรวจสอบว่าตรงกับงบการเงินที่นำมาเสนอมากน้อยเพียงใด

1.6 ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะใช้อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อการวิเคราะห์ฐานะการเงินของกิจการ

1.7 ควรพิจารณาเกี่ยวกับรอบระยะเวลาบัญชี และวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือที่กิจการนั้นใช้ด้วย

1.8 งบการเงินที่ได้มา เป็นงบการเงินที่มีคุณค่าเพียงพอหรือไม่

1.9 การเปรียบเทียบงบการเงินควรเปรียบเทียบ 2 แบบคือเปรียบเทียบระหว่างปีและเปรียบเทียบปีเดียวกันระหว่างธุรกิจอื่น ในอุตสาหกรรมเดียวกัน และควรของงบการเงินมาวิเคราะห์ย้อนหลัง 3-5 ปี

การวิเคราะห์ด้านการจัดการสินทรัพย์ ซึ่งนั้นจะพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้สิน ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสินทรัพย์และความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์และหนี้สิน เพราะถ้ากิจการต้องการให้ประวัติการชำระหนี้สินอยู่ในระดับดี กิจการจะต้องพยายามชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ในขณะที่กิจการยังคงดำเนินงานต่อไป ซึ่งหมายความว่ากิจการต้องมีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเพียงพอที่จะชำระหนี้สินที่ครบกำหนด ดังนั้นการวิเคราะห์หนี้สินเชิงวิเคราะห์ที่สำคัญของงบการเงินและการวิเคราะห์งบการเงินด้วย

2. งบการเงิน

งบการเงินของธุรกิจประกอบด้วยงบที่สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

2.1 งบดุล (BALANCE SHEET) คืองบที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของกิจการในขณะใดขณะหนึ่ง งบดุลของกิจการประกอบด้วย

- สินทรัพย์ แสดงมูลค่าของสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ในขณะนั้น โดยแสดงเป็นตัวเลขตามที่ได้บันทึกไว้

- หนี้สิน แสดงมูลค่าของหนี้สินที่กิจการเป็นหนี้ หรือมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่าย ให้กับเจ้าหนี้
- ส่วนของผู้ถือหุ้น คือ ส่วนแตกต่างระหว่างสินทรัพย์รวม (ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการทั้งหมด) กับหนี้สินรวม

2.2 งบกำไรขาดทุน (INCOME STATEMENT) คือรายงานที่กิจการทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงระยะเวลาหนึ่งเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ จะแตกต่างกับงบดุลที่เสมือนเราจับให้กิจการหยุดอยู่ชั่วขณะ โดยขณะหนึ่งแล้วรวบรวมสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการมีอยู่แล้วหักด้วยหนี้สินทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ เพื่อที่จะให้ทราบว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีอยู่เท่าไรในกิจการ แต่ช่วงระยะเวลาที่ทางงบกำไรขาดทุนของกิจการ โดยปกติจะใช้ช่วงระยะเวลาการดำเนินงานหนึ่งปีหรือบางกิจการอาจทำทุก ๆ สามเดือน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถทราบผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

2.3 งบกำไรสะสม (RETAINED EARNING STATEMENT) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้น สำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงในผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย กำไรสะสมต้นงวดยกมา ผลกำไรสุทธิประจำปี และกำไรสะสมที่จัดสรรไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การจ่ายเงินปันผล การเงินสำรองไว้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และกำไรสะสมปลายงวด

2.4 งบกระแสเงินสด (CASH FLOWS STATEMENT) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด เพราะเงินสดเป็นสินทรัพย์ที่เปลี่ยนสภาพได้ง่ายที่สุด และมีความสำคัญต่อกิจการในการนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้ทันที ถ้าเงินสดขาดมืออาจทำให้การดำเนินงานหยุดชะงักได้ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบเกี่ยวกับ ปริมาณเงินสด แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินสด

2.5 งบกระแสเงินทุน หรืองบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน (FUND FLOWS STATEMENT OR STATEMENT OF CHANGES IN FINANCIAL POSITION) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อทราบการเคลื่อนไหวของเงินทุนหมุนเวียน (ผลต่างของสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน) ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในรายการ ไม้หมุนเวียน

(NON CURRENT) เช่น การเปลี่ยนแปลงในบัญชีสินทรัพย์ถาวร หนี้สินระยะยาว และส่วนของ ผู้ถือหุ้น ที่มีผลกระทบต่อเงินกองทุนเวียดนาม เพื่อทราบปริมาณและแหล่งที่มาหรือ ใช้ไปของเงินกองทุนเวียดนาม

3. การปรับปรุงและแก้ไขรายการ

เมื่อได้รับงบการเงินมาจากผู้ถือหุ้นแล้ว การจัดลำดับการปฏิบัติงานมีดังนี้คือ

3.1 ปรับปรุงรายการ งบการเงินซึ่งไม่ถูกต้องตามมาตรฐานจะเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งสำหรับการวิเคราะห์สินเชื่อจากงบการเงิน ดังที่กล่าวถึงจะทำกรวิเคราะห์งบการเงิน ควรจะปรับปรุงตัวเลขบางรายการ โดยการจัดประเภท ลดหรือเพิ่มเติมบางรายการให้ถูกต้อง รายการซึ่งมักจะต้องการปรับปรุงใหม่ เช่น สัญญาผ่อนส่งและจำนวนเงินกู้ของพนักงาน หรือ ผู้ถือหุ้น เป็นต้น ในงบการเงินอาจจะแสดงจำนวนเงินตามสัญญาผ่อนส่งเป็นประเภทหนี้สินระยะยาว ซึ่งการผ่อนชำระเงินงวดที่จะครบกำหนดในระหว่างปีควรจะจัดเป็นหนี้สินกองทุนเวียดนาม ส่วนการกู้ยืมเงินของพนักงาน กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งจัดเป็นสินทรัพย์กองทุนเวียดนามในงบดุล

นอกจากนี้ผู้ทำการวิเคราะห์งบการเงินอาจต้องทำการปรับปรุงงบการเงินใหม่ โดยการตัดสินทรัพย์บางประการที่ไม่สำคัญสำหรับการวิเคราะห์สินเชื่อออกไป เช่น ลิขสิทธิ์ ค่านิยม และเงินลงทุนในบริษัทในเครือ เพราะอาจทำให้มูลค่าสินทรัพย์รวมสูงเกินไป ดังนั้นผู้ทำการวิเคราะห์จึงสมควรที่จะทำการปรับปรุงตัวเลขต่าง ๆ ให้เหมาะสมก่อนที่จะทำการวิเคราะห์

3.2 จัดกลุ่มรายการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในทางปฏิบัติงานการเงินซึ่งได้รับจากลูกค้าอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้นจะเป็นการง่ายดีสำหรับเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อ ในการจัดกลุ่มรายการเหล่านี้ เสียใหม่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเข้าเพิ่มสินเชื่อ

นอกจากนี้ในเพิ่มสินเชื่อควรมีแบบฟอร์มสำหรับบันทึกงบการเงินหลาย ๆ งวดเปรียบเทียบกันโดยจัดเป็นหลาย ๆ ช่องสำหรับกรอกตัวเลขให้ต่อเนื่องกัน เมื่อกิจการได้รับงบการเงินประจำปีของลูกค้า ก็จะปรับปรุงและจัดประเภทของรายการแล้วกรอกลงในแบบฟอร์มดังกล่าว ดังนั้น ผู้พิจารณาสินเชื่อจะมีงบการเงินเปรียบเทียบหลาย ๆ งวดเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์งบการเงินของธุรกิจนั้น และแสดงกลุ่มรายการต่าง ๆ ในงบดุลดังนี้

ตัวอย่างแสดงการจัดกลุ่มรายการ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

สินทรัพย์หมุนเวียน:-

เงินสด	XX
หลักทรัพย์ตามความต้องการของตลาด	XX
ลูกหนี้ (หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	XX
ตัวเงินรับและตัวสัญญาใช้เงิน	XX
สินค้าคงเหลือ	<u>XX</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>XX</u>

สินทรัพย์ถาวร:-

ที่ดิน	XX
อาคาร (หักค่าเสื่อมราคาสะสม)	XX
อุปกรณ์และเครื่องตกแต่ง (หักค่าเสื่อมราคาสะสม)	<u>XX</u>
รวมสินทรัพย์ถาวร	<u>XX</u>
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	<u>XXX</u>

หนี้สินหมุนเวียน:-

เงินกู้จากธนาคาร	XX
เจ้าหนี้	XX
ตัวเงินจ่ายและตัวสัญญาการค้าอื่น ๆ	XX
ภาษีและดอกเบี้ยจ่าย	<u>XX</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>XX</u>

หนี้สินระยะยาว:-

เงินกู้ระยะยาว	XX
รวมหนี้สินทั้งหมด	<u>XX</u>

ส่วนของผู้ถือหุ้น:-

ทุนหุ้นสามัญ	XX
กำไรสะสม	<u>XX</u>
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>XX</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>XXX</u>

3.3 ปรับปรุงตัวเลขให้สะดวกสำหรับการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์งบการเงิน ผู้ทำการวิเคราะห์จะได้รับความสะดวกมากขึ้น ถ้าได้มีการปรับปรุงตัวเลขต่าง ๆ ให้มีเศษน้อยที่สุด ด้วยการปรับตัวเลขโดยการปัดเศษสตางค์ ในทางปฏิบัติมักจะ ไม่นิยมแสดง เศษสตางค์ถึงแม้ว่าจะใช้วิธีแสดงตัวเลขหลักก็ตาม

4. การใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์งบการเงิน

อัตราส่วน หมายถึงการเปรียบเทียบรายการ 2 รายการ โดยการนำมาหารกัน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นหน่วยเดียวกัน หรือกล่าวได้ว่าการหาอัตราส่วน ก็คือการให้ตัวหารเท่ากับ 1 ร้อย เพื่อหาว่าตัวที่ถูกหารเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของตัวหาร

การวิเคราะห์งบการเงินสามารถนำรายการในงบดุล และงบกำไรขาดทุน มาคำนวณอัตราส่วนได้หลายอัตราส่วน และควรจะคำนวณเฉพาะอัตราส่วนที่จะมีประโยชน์และให้ความหมายสำหรับการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเท่านั้น นอกจากนี้อัตราส่วนที่คำนวณได้ของลูกค้าแต่ละรายควรจะได้เปรียบเทียบกับอัตราส่วนในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน และเปรียบเทียบกับรายงานทางการเงินของปีก่อน ๆ เพื่อพิจารณาความสามารถต่าง ๆ ของลูกค้า ได้ดังนี้

อัตราส่วนในการวิเคราะห์งบการเงิน อาจจำแนกออกเป็น 4 ประเภท² ดังนี้คือ

- 4.1 อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของกิจการ (LIQUIDITY RATIOS)
- 4.2 อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIOS)
- 4.3 อัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงาน (OPERATING RATIOS)
- 4.4 อัตราส่วนที่ใช้วัดความมั่นคงทางการเงิน (LEVERAGE RATIOS)

การคำนวณอัตราส่วนจะใช้ตัวเลขจากงบดุลและงบกำไรขาดทุน แต่เนื่องจากงบดุลแสดงฐานะการเงิน ณ วันใดวันหนึ่ง และงบกำไรขาดทุนแสดงผลการดำเนินงานสำหรับระยะ

² สียงว ปัญญาติลล และคณะ, การเงินธุรกิจ (กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 20.

เวลาหนึ่ง จึงควรใช้งบการเงินอย่างน้อย 3 ปีในการคำนวณอัตราส่วน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาที่นานพอสมควร เพื่อให้สามารถใช้อัตราส่วนวินิจฉัยได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น อนึ่งการใช้ตัวเลขงบดุลเพียงปีเดียวในการคำนวณอัตราส่วน ควรจะใช้มูลค่าถัวเฉลี่ยของรายการที่จะนำมาหาอัตราส่วนเสียก่อน

4.1 อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของกิจการ (LIQUIDITY RATIOS)

เป็นการวัดความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการในระยะสั้น อัตราส่วนในการวิเคราะห์สภาพคล่องมีดังต่อไปนี้

4.1.1 อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน

(CURRENT RATIO)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียนนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงสัดส่วนของจำนวนสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด กิจการที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดย่อมมีความคล่องตัว สามารถชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ดีกว่ากิจการที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นสินค้าคงเหลือ ถึงแม้ว่ากิจการทั้งสองจะมีอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนเท่ากันก็ตาม

อย่างไรก็ตามจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของกิจการประกอบด้วย เช่น ร้านขายเสื้อผ้าที่มีราคาแพงและตามแฟชั่น มีอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะกิจการประเภทนี้มีอัตราเสี่ยงในสินค้าคงเหลือสูงมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับกิจการประเภทจำหน่ายอุปกรณ์ที่ทำด้วยโลหะ ซึ่งมีอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนต่ำกว่ากิจการประเภทผลิตหรือจำหน่ายเสื้อผ้า ทั้งนี้เพราะส่วนมากเป็นประเภทสินค้าคงทนและไม่ล้าสมัยเร็ว

4.1.2 อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว และหนี้สินหมุนเวียน (QUICK RATIO)

$$= \frac{\text{สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

สินทรัพย์หมุนเวียนบางชนิด ไม่อาจเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ เช่น ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า สินค้าก็เช่นเดียวกันบางครั้งไม่สามารถจำหน่ายได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นหลักเกณฑ์การวัดสภาพคล่องของกิจการจึงพิจารณาเฉพาะสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสด หลักทรัพย์ตามความต้องการของตลาด ลูกหนี้และตัวเงินรับที่มีกำหนดระยะเวลาสั้น อัตราส่วนนี้ใช้พิจารณาว่ากิจการมีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องพร้อมที่จะชำระหนี้หมุนเวียนที่จะครบกำหนดมีเพียงพอหรือไม่

4.1.3 อายุของลูกหนี้ (DAY'S RECEIVABLE)

อัตราส่วนนี้คำนวณขึ้นเพื่อแสดงระยะเวลาชำระเงินของลูกหนี้ที่เกิดจากการขายเชื่อ คำนวณโดยหาอัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (RECEIVABLE TURNOVER) แล้วจึงนำอัตรานี้ไปหารจำนวนวันในงวดบัญชีนั้น

$$\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{\text{ขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้สุทธิถัวเฉลี่ย}}$$

สมมติว่าการหมุนเวียนของลูกหนี้เท่ากับ 10 แสดงว่าสามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ 10 ครั้งต่อปี หรือปีหนึ่งหมุนเวียน 10 ครั้ง อายุของลูกหนี้ หรือระยะเวลาการเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ (COLLECTION PERIOD) คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อายุของลูกหนี้} = \frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี}}{\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

อายุของลูกหนี้ควรจะมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขในการให้เครดิตของบริษัท เช่น ถ้าบริษัทกำหนดว่าลูกหนี้จะต้องชำระเงินภายใน 30 วัน ถ้าผลลัพธ์จากการคำนวณอายุลูกหนี้เท่ากับ 45 วัน แสดงว่าบริษัทก็ไม่มีความสามารถในการจัดเก็บเงิน หรือนโยบายในการให้เครดิตไม่รัดกุมเพียงพอ

4.1.4 อายุของสินค้าคงเหลือ (DAY'S INVENTORY)

อัตราส่วนนี้คำนวณขึ้นเพื่อแสดงจำนวนวันของสินค้าคงเหลือที่มีอยู่จะสามารถขายได้ภายในกี่วัน คำนวณโดยนำจำนวนวันในงวดบัญชีนี้หารด้วยอัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (INVENTORY TURNOVER)

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$$

จำนวนครั้งของการหมุนเวียนของสินค้า หมายถึง จำนวนครั้งที่ขายสินค้า และซื้อเข้ามาใหม่แทนที่ในระหว่างงวดบัญชี ถ้าการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือน้อยครั้งในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แสดงว่าสินค้าคงเหลือที่ค้างสต็อกมีจำนวนมาก ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากกิจการขายขอบเขตการดำเนินงานจึงมีปริมาณการขายเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจต้องมีสินค้าคงเหลือไว้เพิ่มขึ้น หรือเนื่องจากมีปริมาณการขายลดลง ปริมาณสินค้าคงเหลือก็อาจจะเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน

การที่สินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากปริมาณการขายลดลง เป็นสัญญาณอันตรายที่สำคัญของธุรกิจ อนึ่งตัวเลขสินค้าคงเหลือที่ใช้ในการคำนวณ ควรเป็นตัวเลขเฉลี่ยรายเดือนของทั้งปี หรืออย่างน้อยควรเป็นตัวเลขเฉลี่ยของสินค้าคงเหลือต้นปีและปลายปี

$$\text{อายุของสินค้าคงเหลือ} = \frac{\text{จำนวนวันในงวดบัญชี}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ}}$$

อายุของสินค้าคงเหลือนี้จะแตกต่างกันแล้วแต่ลักษณะของธุรกิจ ถ้าเป็นกิจการประเภทขายสินค้าที่สูญเสียง่าย อายุของสินค้าคงเหลือควรจะต่ำกว่ากิจการประเภทขายสินค้าคงทนถาวร เช่น ขายเครื่องเพชรพลอย

4.2 อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIOS)

การวัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ อันเนื่องมาจากการใช้ทุน หรือสินทรัพย์ของฝ่ายบริหารของกิจการ จะนิยามได้จากอัตราส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

$$4.2.1 \text{ อัตราผลตอบแทนต่อขาย (RETURN ON SALES) = } \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}}$$

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิและยอดขาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า NET PROFIT MARGIN อัตราส่วนนี้คำนวณขึ้นเพื่อแสดงว่าเงินแต่ละบาทที่ขายได้จะมีผลกำไรเท่าไร ถ้าอัตราผลตอบแทนสูงแสดงว่าผลกำไรสุทธิจากการขายมีจำนวนมาก

$$4.2.2 \text{ อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}}$$

(RETURN ON CAPITAL)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิและส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย อัตราส่วนนี้
คำนวณขึ้นเพื่อแสดงว่า เงินแต่ละบาทที่ผู้เป็นเจ้าของนำมาลงทุนในกิจการจะได้รับผลตอบแทน
เท่าไร ถ้าอัตราผลตอบแทนสูง แสดงว่าผู้บริหารกิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูง

$$4.2.3 \text{ อัตราผลตอบแทนต่อหนี้สินรวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{หนี้สินรวมถัวเฉลี่ย}}$$

(RETURN ON TOTAL LIABILITIES)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิและหนี้สินรวมถัวเฉลี่ยของกิจการ อัตราส่วน
นี้คำนวณขึ้นเพื่อแสดงว่า เงินแต่ละบาทที่กู้ยืมจากเจ้าหนี้ยนำมาลงทุนในกิจการนี้จะให้ผลตอบแทนเท่า
ไร ถ้าอัตราผลตอบแทนสูงนอกจากจะแสดงว่าผู้บริหารกิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูง
แล้วยังเป็นหลักประกันต่อเจ้าหนี้ยทั้งหลายของกิจการว่าจะได้รับชำระหนี้ เมื่อหนี้ถึงกำหนดอีกด้วย

4.3 อัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงาน (OPERATING RATIOS)

การวัดผลการลงทุนในสินทรัพย์จากการดำเนินงาน เพื่อพิจารณาว่าจะได้
รับผลคุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนไปหรือไม่ จะใช้อัตราส่วนดังต่อไปนี้คือ

$$4.3.1 \text{ อัตราส่วนระหว่างยอดขายสุทธิและสินทรัพย์ถาวรถัวเฉลี่ย}$$

$$= \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวรถัวเฉลี่ย}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างยอดขายสุทธิและสินทรัพย์ถาวรก็เพื่อดูว่าการ
ลงทุนในสินทรัพย์ถาวรแต่ละบาทนั้น จะก่อให้เกิดรายได้จากยอดขายเท่าไร สมมติว่าได้อัตรา-
ส่วนเท่ากับ 2:1 แสดงว่าการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร 1 บาท จะก่อให้เกิดรายได้ 2 บาท
ฉะนั้นยิ่งอัตราส่วนมีค่าสูงก็แสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานที่สูงขึ้นด้วย

$$4.3.2 \text{ อัตราส่วนระหว่างยอดขายสุทธิและสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}$$

$$= \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วน ระหว่างยอดขายสุทธิและสินทรัพย์รวมก็เพื่อดูว่าเงิน

ทุนทั้งสิ้นของกิจการที่ใช้ในการจัดหาสินทรัพย์ทั้งสิ้น แต่ละบาทจะก่อให้เกิดรายได้เท่าไร สมมติได้อัตราส่วนเท่ากับ 1.5:1 แสดงว่าเงินทุนทั้งสิ้นที่ลงทุนในสินทรัพย์รวม 1 บาท จะก่อให้เกิดรายได้ 1.50 บาท ฉะนั้นยิ่งค่าของอัตราส่วนสูงก็แสดงความสามารถในการดำเนินงานสูงขึ้นด้วย

4.4 อัตราส่วนที่ใช้วัดความมั่นคงทางการเงินของผู้ช้อก (LEVERAGE RATIOS)

การวัดความมั่นคงทางการเงินของผู้ช้อก หรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวของลูกหนี้จะใช้อัตราส่วนดังต่อไปนี้

4.4.1 อัตราส่วนระหว่างหนี้สินหมุนเวียนและส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย

$$= \frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างหนี้สินหมุนเวียนและส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ยก็เพื่อใช้พิจารณาหลักประกันของเจ้าหนี้ระยะสั้น สมมติว่าอัตราส่วนที่คำนวณได้เท่ากับ 0.25 : 1 แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ยสูงเป็น 4 เท่าของเจ้าหนี้ระยะสั้น ฉะนั้นจึงเพิ่มความปลอดภัยให้แก่เจ้าหนี้ระยะสั้นมากยิ่งขึ้น เพราะเจ้าหนี้ระยะสั้นมีหลักประกัน 2 ชั้น กล่าวคือถ้าไม่ได้รับชำระหนี้จากสินทรัพย์หมุนเวียน ก็ยังมีส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ยเป็นประกันอีกชั้นหนึ่ง แสดงว่ากิจการของผู้ช้อกมีความมั่นคงสูง

4.4.2 อัตราส่วนระหว่างหนี้สินระยะยาวและส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย

$$= \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างหนี้สินระยะยาว และส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย นอกจากจะใช้พิจารณาหลักประกันของเจ้าหนี้ระยะยาวแล้ว ยังใช้อัตราส่วนนี้วัดความสามารถในการชำระหนี้ค่าดอกเบี้ยและหนี้สินระยะยาวของลูกหนี้อีกด้วย เพราะกิจการจะต้องจ่ายชำระค่าดอกเบี้ยแก่หนี้สินระยะยาวโดยทั่วไปอัตราส่วนนี้ไม่ควรสูงกว่า 1:1 กล่าวคือหนี้สินระยะยาวทั้งหมดไม่ควรมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย ถ้าอัตราส่วนนี้สูงมาก เช่น 3 : 1 แสดงว่ากิจการกู้เงินจากเจ้าหนี้มาลงทุนมากกว่าเงินที่เจ้าของกิจการนำมาลงทุน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการมากกว่าเจ้าของ ฉะนั้นอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงขึ้น หลักประกันของเจ้าหนี้ระยะยาวก็จะยิ่งต่ำลงหรือมีความเสี่ยงมากขึ้นเพราะลูกหนี้มีการระดมเงินกู้ทำให้เกิด

ผลตอบแทนที่สูงกว่าการระดมทุน ความมั่นคงของลูกหนี้จึงลดต่ำลง

$$4.4.3 \text{ อัตราส่วนระหว่างส่วนของผู้ถือหุ้นตัวเฉลี่ยและหนี้สินรวม} \\ = \frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นตัวเฉลี่ย}}{\text{หนี้สินรวม}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนนี้เพื่อดูความมั่นคงของผู้ชื้อและผู้ขายและใช้พิจารณาหลักประกันความมั่นคงของเจ้าหนี้ โดยทั่วไปอัตราส่วนนี้ควรจะสูงกว่า 1:1 เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของกิจการว่า แม้อกิจการจะไม่มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอในการชำระหนี้ ก็ยังมีส่วนของผู้ถือหุ้นตัวเฉลี่ยเป็นหลักประกันอีกชั้นหนึ่ง ถ้ากิจการใดมีอัตราส่วนนี้ต่ำกว่า 1:1 สมมติ 0.5 : 1 แสดงว่ากิจการกู้เงินจากเจ้าหนี้มาดำเนินการ นอกจากเป็นภาระของกิจการต้องจ่ายดอกเบี้ยแล้ว ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการยังต่ำลงอีกด้วย แต่ถ้าหากว่าอัตราส่วนนี้สูงมาก เช่น 3:1 แสดงว่ากิจการมีการกู้เงินจากเจ้าหนี้มาลงทุนน้อยมาก

$$4.4.4 \text{ อัตราส่วนระหว่างกำไรจากการดำเนินงานและดอกเบี้ยจ่าย} \\ = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

การวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างกำไรจากการดำเนินงานและดอกเบี้ยจ่าย เพื่อพิจารณาความมั่นคงของผู้ชื้อ ใช้เป็นหลักประกันความมั่นคงของเจ้าหนี้ โดยทั่วไปกำไรจากการดำเนินงานจะต้องมากกว่าดอกเบี้ยจ่าย เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายว่าจะได้รับชำระหนี้คืนพร้อมดอกเบี้ย ฉะนั้นถ้าอัตราส่วนสูงขึ้นหลักประกันความมั่นคงของเจ้าหนี้ก็จะเพิ่มสูงขึ้น ถ้ากำไรจากการดำเนินงานใกล้เคียงกับดอกเบี้ยจ่าย จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า กิจการกู้เงินมาลงทุนมากเกินไปกำไรที่กำไรมาหาได้ต้องจ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยเกือบทั้งหมด เจ้าของอาจไม่ได้รับส่วนแบ่งผลกำไรในรูปของเงินปันผล สมควรที่กิจการจะลดภาระหนี้ลง โดยการเพิ่มทุนแต่การเพิ่มทุนจะทำได้ก็ต่อเมื่ออัตราเงินปันผลที่จ่ายควรจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด ณ ขณะนั้น

ข้อจำกัดในการวิเคราะห์หนี้สิน

ในการวิเคราะห์หนี้สินต้องทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณดังกล่าวมีข้อจำกัดที่ผู้วิเคราะห์ควรใช้ประกอบการพิจารณา ดังนี้คือ

1. การพิจารณานโยบาย 6 C นี้บางครั้งเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน ชื่อจะประ-
 สบปัญหาความยากลำบากในการประเมินและวินิจฉัย ทั้งนี้เพราะปัจจัยบางประการแม้จะมีข้อมูล
 พร้อมเพรียง แต่การตัดสินใจอาจคลาดเคลื่อนผิดพลาดได้ อาทิเช่น ปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติ
 ของผู้ขอกู้ (CHARACTOR) ซึ่งเป็นปัจจัยด้านบุคคล แม้ธนาคารพาณิชย์จะมีข้อมูลที่ส่งมาในอดีต
 ยืนยันถึงความเชื่อถือต่อเงื่อนไขการชำระเงินคืนแก่ธนาคารพาณิชย์ก็ตาม แต่ในอนาคตเราไม่
 อาจทราบแน่นอนหรือมีหลักประกันได้ว่าการปฏิบัติตามพันธะกรรมที่มีอยู่จะเป็น เช่นที่ส่งมา โดยตลอด

2. ความยุ่งยากในการวิเคราะห์งบการเงิน การวิเคราะห์โดยการ
 เปรียบเทียบอัตราส่วนกับมาตรฐานที่กำหนด เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก เช่น มาตรฐานที่ใช้ในการ
 เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์งบการเงิน อาจจะทำให้กำหนดไว้ว่าอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สิน
 หมุนเวียน ควรเป็น 2:1 แต่ไม่ได้หมายความว่าอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สิน
 หมุนเวียน 3:1 จะดีกว่า เพราะกิจการที่มีอัตราส่วนหนี้สินสูงอาจไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์
 หมุนเวียนเต็มที่ก็ได้ อีกทั้งมาตรฐานอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินของกิจการ
 แต่ละประเภทก็ต่างกันออกไป เช่น กิจการอุตสาหกรรมควรมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนและ
 หนี้สินหมุนเวียนต่ำกว่าห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

3. ความแตกต่างในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่นำมาเปรียบเทียบกับ
 สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อภาระเงินของกิจการทั้งในที่ตั้งที่ย่อม
 แตกต่างจากอีกที่ตั้ง หรือการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานต่างกิจการกันก็อาจจะแตกต่างกัน
 เพราะสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างกัน

4. การเปลี่ยนแปลงในค่าของเงินที่ใช้เป็นหน่วยวัดในการบัญชีและค่าของ
 เงินที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละปี ย่อมทำให้มูลค่าของสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบกับกันออกไปด้วย
 ฉะนั้นการเปรียบเทียบอัตราส่วนต่างระยะเวลาจึงมีความหมายน้อยลง

5. ใช้หลักการบัญชีที่แตกต่างกัน เช่น วิธีการบันทึกสินทรัพย์ตามราคาทุน
 ราคาตลาด หรือราคาซื้อทดแทนก็ได้ ซึ่งเป็นการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไป
 ทั้งสิ้น แต่ขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของสินทรัพย์ รวมทั้งนโยบายการบัญชีอื่น ๆ อาจจะ
 แตกต่างกัน ย่อมทำให้ผลกระทบต่ออัตราส่วนต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ

6. การเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาสั้น ไม่ปรากฏในงบดุลเนื่องจาก งบดุลแสดงฐานะของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังการจัดทำงบดุลเพียงช่วงระยะเวลาอันสั้นจะไม่ปรากฏให้เห็นในงบดุล

7. การใช้อดีตเป็นเครื่องชี้อนาคต การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการวิเคราะห์ตัวเลขในอดีต เพราะหวังว่าเหตุการณ์ในอดีตจะเป็นแนวทางช่วยชี้ให้เห็นเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้บ้างเท่านั้น แต่เหตุการณ์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็อาจแตกต่างไปจากเหตุการณ์ในอดีตได้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย